

Psalm 1

1¹Gelukkig de mens
die niet meegaat met wie kwaad doen,
die de weg van zondaars niet betreedt,
bij spotters niet aan tafel zit,
²maar vreugde vindt in de wet van de HEER
en zich verdiept in zijn wet, dag en nacht.
³Hij zal zijn als een boom,
geplant aan stromend water.
Op tijd draagt hij vrucht,
zijn bladeren verdorren niet.
Alles wat hij doet komt tot bloei.
⁴Zo niet de wettelozen!
Zij zijn als kaf
dat verwaait in de wind.
⁵Wettelozen houden niet stand waar recht heerst,
zondaars niet in de kring van de rechtvaardigen.
⁶De HEER beschermt de weg van de rechtvaardigen,
de weg van de wettelozen loopt dood.

Schriftlezing: Marcus 8: 22-26

²²Ze kwamen in Betsaïda. Er werd een blinde bij Hem gebracht, en men smeekte Hem om de man aan te raken. ²³Hij pakte de blinde bij de hand en bracht hem buiten het dorp. Hij deed wat speeksel op zijn ogen, legde er zijn handen op en vroeg: 'Ziet u iets?' ²⁴Hij begon weer te zien en zei: 'Ik zie mensen, het zijn net bomen, maar ze lopen rond.' ²⁵Daarna legde Hij weer zijn handen op de ogen van de blinde. Deze sperde zijn ogen open en genas; hij zag alles nu heel helder. ²⁶Hij stuurde hem naar huis met de waarschuwing: 'Ga het dorp niet in!'

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,



Ik laat u een foto zien van verslaggever Emile van Oers van de NOS. Aan de linkerkant ziet u hem zes jaar geleden op Spitsbergen, de Noordpool, met muts op. Het is er nog koud. Er is ijs en sneeuw.

Hij was op Edgeøya, een eiland bij Spitsbergen, op het topje van de planeet. Aan de rechterkant van de foto ziet u een geheel ander beeld. Net als in 2015 deed een team van vijftig wetenschappers op het zelfde eilandje onderzoek naar klimaatverandering. Het warmde er in zestig jaar tijd 6 graden op, ongekend, vergeleken met de rest van de wereld.

Glaciologen, geologen, biologen, ecologen, archeologen en ook psychologen zagen daar met eigen ogen hoe klimaatverandering vooral ook de Noordpool verandert. En verslaggever Emile van Oers en cameraman Geert Kanters volgden ze daarbij op de voet.

De NOS heeft er nog over nagedacht of ze wel mee moest i.v.m. de belasting van het milieu, maar zo wordt er geschreven. "Dit moet gezien worden". De foto laat het ook zien. De beide ogen van Emiel van Oers vragen ons: Open uw ogen en zie.....

Alsof we genezen moeten worden van blindheid en weggijken. Emile van Oers wil ons laten zien.

Deze ogen zijn maar een kleien stap naar het Bijbelgedeelte van vanmorgen. De blinde van Bethsaida wil maar één ding: zien. Of liever de omgeving van de blinde smeekte Jezus om hem aan te raken, opdat hij weer gaat zien. En Jezus pakte de blinde bij de hand en bracht hem buiten het dorp. Hij deed wat speeksel op zijn ogen, legde er zijn handen op en vroeg: 'Ziet u iets?' Jezus maakt lijfelijk contact met speeksel en hoopt dat het werkt. 'Ziet u iets?'

Er staat: 'en de blinde begon weer te zien en zei: 'Ik zie mensen, het zijn net bomen, maar ze lopen rond'. Vreemd. Het is een genezing in fases, want de tekst vervolgt: ²⁵Daarna legde Hij, Jezus, weer zijn handen op de ogen van de blinde. Deze sperde zijn ogen open en genas; hij zag alles nu heel helder'. Het is een genezing in tweeën. De eerste keer lukt het niet helemaal, zo lijkt het. Of is het een soort zalf, het speeksel van Jezus, dat langzaam zijn werk moet doen?'

Of moet de blinde weer gaan leren zien zoals baby's leren zien?

Wanneer baby's leren te zien, dan gaat dat niet vanzelf. In de eerste fase kunnen zij alle indrukken die op hen afkomen niet ordenen. Het is als met het stemmen van een orkest voor de uitvoering: er is een wirwar van klanken zonder melodie. De gezichtsindrukken missen nog iedere betekenis. Bewegingen worden wel gezien maar niet als zodanig herkend.

In de tweede fase worden de voorwerpen herkend door kleur, nog niet aan de vorm. Een boek met een groene kaft kan verwisseld worden met een struik.

In de derde en vierde fase leren baby's vormen te onderscheiden en in schema's onder te brengen.

Hoeken worden herkend en cirkels onder gebracht en toegepast zodat alles ondergebracht en geordend wordt.

In het laatste stadium wordt het perspectief veroverd. Bij een man op de voorgrond met een huis op de achtergrond werd voordien niet begrepen hoe zo'n man in zo'n huis zou passen. Maar nu wordt veraf en dichtbij ook begrepen.

Al deze stadia's of fase's hebben wij als baby in de wieg doorlopen om zo langzaam te leren zien. Zonder dat wij ons er overigens iets van kunnen herinneren.

En het schijnt....dat blinden, die op latere leeftijd genezen precies dezelfde stadia doorlopen. In een medisch boek waarin ervaringen opgeschreven staan van ex blinden staat letterlijk dat blinden bij het gaan zien gedacht hebben dat de takken van de bomen op armen van mensen leken uitlopend in bladeren als vingers. En toen een ex blinde een streep zonlicht op de vloer waarnam bukte hij zich om deze te betasten. Toen hij niets voelde liep hij er omheen en voelde toen ook niets.

Hier gaat het niet om. Ook al lijkt het er op de kern van deze genezing is een andere. Maar als het niet om stadia in een ontwikkeling gaat, waar gaat het dan wel om in de genezing?

Het gaat in het verhaal van de blinde om zien met de ogen of zien met het hart. Het gaat niet om een ontwikkeling, maar om de tegenstelling: zien met de ogen of zien met het hart.

Want ogen kunnen veel meer dan wij denken: zien en zien kunnen twee heel verschillende dingen zijn.

Je kunt soms op een station zomaar genieten van de manier waarop twee mensen elkaar aanzien: als de trein al rijdt, blijft de warmte van die blik nog hangen in de coupe. Door elkaar te zien kunnen mensen elkaar gelukkig maken, maar- ook ongelukkig. Als een kind zit te spelen, gaat alles even soepel, maar als er een volwassene komt kijken, is het alsof er een koude luchtstroom uit die ogen komt om het spel te bevriezen. Zien alleen met de ogen.

Er zijn zelfs mensen, die altijd bang blijven voor de ogen van een ander, ze weten geen raad met hun houding, het kan een ziekte worden: ze kijken naar mij. De ogen van een ander nemen mij gevangen ik verstar tot een voorwerp. Ze zien alleen met de ogen.

Er zijn zo weinig stille ogen.

De meeste ogen roepen iets, luidop door de straat; hij is een kind van, zij heeft destijds..... De ogen van mensen binden u vast aan uw verleden.

Eens zei iemand: Sommige mensen kunnen nooit zien dat het bij ons gezellig is. Als zij binnenkomen, dan is het namelijk ineens niet gezellig meer. t'Is nog dezelfde kamer maar hun ogen maken er opeens iets anders van. Sommigen kijken je aan met een gezicht van: je hebt

het hart niet dat je blij bent,-en dan ben je het meteen ook niet meer.

Ze kijken naar je kinderen met een gezicht, alsof ze staan uit te rekenen hoeveel kinderbijslag ze opbrengen. met hun ogen kleden ze iedere boom uit tot kachelhout.

En daarnaast of daardoorheen hebben we nog de wetenschappelijk analyserende ogen, je hebt mensen die geen water zien maar H₂O, ze zien geen mens maar bewegende cellen. Ze zien geen liefde, omdat ze te berekenend zijn. De hele wereld bestaat uit getallen en analyses.

Wel, tegenover dit zien met de ogen dat mensen vastpint op hun verleden of dat koel en wetenschappelijk koud is, staat het zien met het hart.

Dat is waartoe de blinde te Bethsaida eerst genezen wordt tot het zien met het hart. Voordat hij scherp gaat zien laat Jezus hem eerst scherp zien waar het in het zien op aankomt, want zien met het hart is zien in liefde naar de toekomst.

'Ik zie de mensen, want ik zie hen als bomen wandelen' zegt hij bij de eerste fase van genezing, nadat Jezus hem speeksel op de ogen heeft gelegd en hem de handen heeft opgelegd. Hij vroeg 'Kun je al iets zien?'.

De halve genezing blijkt zelfs meer te zijn dan een hele, want nu ziet hij met het hart. Hij leert de mensen niet vast te pinnen op hun verleden, zo van: ik zie de mensen, het zijn allemaal kinderen van De blinde leert de mensen ook niet koel en wetenschappelijk te benaderen, zo van: ik zie de mensen, het zijn 20% jongeren en 80% ouderen, de vergrijzing neem hand over hand toe.

Hij leert te zien met het hart: 'ik zie de mensen, ik zie hen als bomen wandelen'. Ik zie de mensen, maar nu zie ik in liefde waar ze uiteindelijk voor bestemd zijn en wat zij vandaag en morgen mogen worden: wandelende bomen.

Bomen? Ja, bomen. Zoals in psalm 1:

³Hij zal zijn als een boom,
geplant aan stromend water.

Op tijd draagt hij vrucht,
zijn bladeren verdorren niet.

Alles wat hij doet komt tot bloei.

⁴Zo niet de wettelozen!

Zij zijn als kaf

dat verwaait in de wind.

In deze psalm gaat, zoals in zoveel psalmen over een rechtvaardige, mensen die aan Gods verwachtingen proberen te beantwoorden, en over onrechtvaardige, mensen die zich aan Gods verwachtingen niets gelegen laten liggen. Rechtvaardigen, mensen die wees en weduwen, arme en vreemdeling in bescherming nemen en onrechtvaardigen, goddelozen, die zich daar niets van aan trekken. Die onrechtvaardigen, goddelozen, noemt de psalm kaf dat verwaait in de wind.

Ik zie de mensen, want ik zie ze lopen als bomen. De blinde leert in de genezing psalm 1 uit zijn hoofd.

Maar hoe doe je dat in een wereld, die ons regelmatig verdooft?

Hoe doe je dat in een wereld, waarin je vaak niet door de kruitdampen heen kunt zien?
Hoe doe je dat, als je alleen maar vertwijfeld uit kunt roepen:
Ik zie de mensen, maar ze moorden elkaar uit.
Ik zie de mensen maar ze vernietigen de aarde.
Ik zie de mensen, maar ze pinnen elkaar zo vast op het verleden dat er geen toekomst meer is.
Ik zie de mensen maar ze zijn altijd maar voor een deel rechtvaardig en nooit uit één stuk.
Ik zie helemaal geen mensen, ik ben blind geworden voor Uw schepping God, het lijken allemaal beesten.
Hoe doe je dat? Hoe ben je in staat om in mensen toekomstmensen te blijven zien? Hoe ben je in staat om te geloven dat onrechtvaardige mensen rechtvaardige kunnen worden ondanks alles? Hoe kun je blijven zien met het hart?

Door eerst Jezus met andere ogen te zoeken.
Zelfs aan Hem te belijden: ik ben blind. Ik zie geen enkel perspectief meer voor deze aarde vol van mensen.
Waarom aan Hem? Hij is de rechtvaardige van Godswege. Hij is 'de boom des levens' op wie wij geënt mogen worden. Van deze boom des levens die Jezus was, hebben wij onze ogen kachelhout gemaakt. Letterlijk hebben we Hem aan een kale boom gehangen: een kruis.

Jezus heeft aan den lijve ervaren tot welk onrecht de mens in staat is, hoe diep de mens kan vallen, maar God zij dank heeft hij het ook gedragen. We hebben het gezongen:

Met de boom des levens
wegend op zijn rug
droeg de Here Jezus
Gode goede vrucht.
Kyrie eleison,
wees met ons begaan,
doe ons weer verrijzen
uit de dood vandaan.

De derde scheppingsdag, de dag van de bomen, was God zij dank ook de dag van de opstanding. Jezus stierf wel aan de dodelijke ogen van de mensen, hoe dood was het hout waaraan hij werd geslagen, maar Zijn God handhaafde Hem en dat dode hout het kruis begon weer te leven. Hij stond weer op en begon te bloeien als 'boom des levens'.

Kyrie eleison,
wees met ons begaan,
doe ons dan ook weer verrijzen
uit de dood vandaan.



Ik laat u nog één keer de foto zien van Emiel van Oers. Zie de ogen die ons aankijken en ons willen genezen van blindheid. Confrontatie met ons zelf.



Een confrontatie die we ook voelen we als naar het tropisch regenwoud in het Amazonegebied kijken. Mensen ontbossen de aarde. De naam zegt het al: een tropisch regenwoud is een bos waarin het veel regent. Door verdamping van het water onder het bladerdek valt elders in het bos regen en zo houdt het woud zichzelf in stand. Ontbossing werkt verdroging in de hand, wat het bos verder in gevaar kan brengen. Hoe langer de regen uitblijft, hoe kleiner de kans op terugkeer van het bos. Er ontstaat opwarming en de longen van de aarde gaan dood. Het tropische regenwoud wordt gekapt om sojabonen voor ons veevoer en palmolie voor in onze koekjes en pindakaas te verbouwen.

Jezus wil ons ook vanmorgen genezen, maar ons hier en nu eerst laten zien waartoe wij bestemd zijn. Zien met het hart. Ik zie de mensen. Ze lijken op bomen, maar ze lopen. Als je goed onderstaande bomen kijkt, zie je ook mensen.







En aan het einde van de preek een foto van de stad Tsjernobyl in Oekraïne. In de verte ziet u de ontplofte kernreactor die in 1986 klapte. Een grote milieuramp. Vluchtende mensen. Hals over kop. Binnen acht en veertig uur was de stad leeg. Een desolaat gebied ontstond en mismaakte baby's werden geboren jaren later nog geboren. Na vijfendertig jaar groeien er weer bomen en is er wild terug gekomen ondanks de straling die er nog voor een deel is. De boodschap van natuurbeheer en de boswachters is duidelijk. Als de mens er was terug gekeerd, hadden de bomen en de dieren geen kans gehad. Gelukkig waren er geen mensen, zodat de bomen weer een kans kregen. Mensen moeten genezen worden van hun blindheid en weer als bomen gaan wandelen.

*Leven als de bomen,
trouw en aardsgezind
bij het water wonen,
leven van de wind,
Hemelhoog geloven,*

*leven uit één stuk
ademnood te boven,
onverdeeld geluk.*

*Leven als de bomen,
God heeft hen geplant,
leven om te loven,
leven uit Gods hand.
Op de lente hopen,
weten van de herfst,
dromen van de zomer,
leven dat niet sterft.*

*Toevlucht voor de vogels,
schaduw, onderdak,
huis van mededogen,
liefdewijd vertakt.
Leven als de bomen,
zingen voor je God,
levenslang geloven,
vaste voet aan grond.*

Tekst: Hans Bouma, muziek: Louis van Dijk

Amen.

